

Pramene k stredovekým dejinám Dunajskej Stredy (1435–1448)

Csiba Balázs

Sources of the Mediaeval History of Dunajská Streda (1435 1448)

Abstract

The edition of primary sources has got two main goals. The first one is to publish medieval sources regarding the history of Dunajská Streda and its inhabitants; sources which have not been utilized so far in historical research. The other intention is to draw attention to the so called notes about execution, which were written by the places of authentication (*loca credibilia*) on the dorsal pages of mandates, received from kings as well as secular and ecclesiastical dignities. These notes can replace the missing originals of the relations (*litterae relatoriae*) of the places of authentication, therefore they are considered as valuable sources.

Key words:

Dunajská Streda, Middle Ages, historical sources, notes about execution

Kľúčové slová:

Dunajská Streda, stredovek, historické pramene, poznámka o vybavení

V predloženej edícii publikujem 20 stredovekých prameňov, ktoré si som zvolil podľa nasledujúcich kritérií: 1) (takmer) všetky obsahujú údaje o Dunajskej Stredě (maď. Dunaszerdahely) alebo o jej obyvateľoch; 2) neboli ešte edované; 3) vo svojej práci o niekdajšej Prešporskej stolici ich neuvádza ani J. Házi (2000) a nezužikuje ich ani najaktuálnejšia monografia Dunajskej Stredy. (Nagy 2012) Hlavným cieľom je teda predložiť také písomnosti, vďaka ktorým možno spresniť naše poznatky o minulosti tejto dôležitej žitnoostrovej obce. Samozrejme, publikované dokumenty majú široké využitie aj v bádani dejín Žitného ostrova. Publikované pramene pochádzajú z fondu Hodnoverné miesto Prešporská kapitula, uloženého v Slovenskom národnom archive. Ide o pomerne bohatý archívny materiál (viac ako 2500 písomnosti), preto vyhľadávanie údajov v tomto fonde predstavuje časovo náročnú záležitosť. Výber obdobia (1435 1448), z ktorého edované pramene pochádzajú, má tiež svoje opodstatnenie, keďže pramene z tohto časového rozpätia ešte nedisponujú systematickými edíciami.

Svojim príspevkom sledujem aj ďalší cieľ, a to upozornenie na využiteľnosť tzv. poznámok o vybavení (na dorzálnych stranách mandátov) vo výskume. Ako je známe, kapituly a konventy v Uhorsku fungovali aj ako hodnoverné miesta (*loca credibilia*), ktoré nahrádzali činnosť verejných notárov, typických pre Západnú Európu. Týmto hodnoverným miestam často adresovali králi a iní vysokí svetskí hodnostári (palatín, krajiný sudca atď.), ba aj preláti (napr. ostrihomský arcibiskup) mandáty (nariadenia) na vykonanie určitého právneho aktu. Väčšina z nich sa týkala

majetkovoprávnych (vovedenie do vlastníctva majetku, pochodenie chotáru a vytýčenie hraníc, deľba majetku ap.) alebo súdnych (predvolanie na súd, príkaz na zloženie prísahy atď.) záležitostí. Uskutočnenie pokynov bolo úlohou tzv. kráľovského poverenca resp. človeka (*homo regius*)¹. Hodnoverné miesta mali zabezpečovať svedectvo (teda vyslať svojho človeka, zväčša kanonika) a následne spisomňovať daný akt, teda vyhotoviť odpoveď, tzv. reláciu (*litterae rescriptionales* alebo *relatoriae*). Už od polovice 14. storočia – vtedy ešte ojedinele – sa objavujú určité poznámky na dorzách mandátov. Sú to zápisy človeka hodnoverného miesta o vybavení. Väčšinou ide o záznam toho, kto bol príslušným kráľovským poverencom a koho určila kapitula alebo konvent pre svedectvo. V 15. storočí nachádzame tieto poznámky častejšie a už s podrobnejšími informáciami (kedy sa vykonal akt, akým výsledkom skončil ap.). Dokonca na prelome 15. a 16. storočia máme do činenia aj s tým, že sa na dorzá pisał koncept odpovede.

Pre historický výskum to znamená, že tieto poznámky dokážu – síce nie v každom prípade² – nahradiť dnes už stratený originál relácie, a tým pádom predstavujú dôležité pramene, hlavne ak ide o majetkové pomery. V mnohých prípadoch sa iba z dorzálnych poznámok dozvedáme, či nariadené vovedenie bolo úspešné alebo mu niekto protirečil. Oveľa cennejšie však bolo, keď kapitulský človek spísal aj mená susedov štatúovaného majetku, čo odosielateľa mandátov častokrát vyžadovali (*vicinorumque et commetaneorum ... nominibus ... nobis ... rescribatis*).

Edičné pravidlá

Písomnosti sú zoradené chronologicky. Po ich poradovom čísle nasleduje dátum dnešným spôsobom datovania. Ak nebol v prameni uvedený, ale bolo ho možné vydedukovať, príslušné časti dátumu som dal do hranatých zátvoriek. Ak sa dal určiť len približne (zväčša podľa *terminus post quem*), použil som okrúhle zátvorky. Ďalej nasleduje miesto vydania, ak je udané v prameni. V ďalšom riadku sa nachádza regest v slovenskom jazyku. V diplomatickom aparáte sa usilujem o stručnosť. V prípade originálov uvádzam miesto uloženia (archív, fond, signatúra), písaciu látku s rozmermi (šírka×výška v centimetroch), spôsob spečatenia a iné relevantné údaje (adresa, kancelárske poznámky ap.). Okrem signatúry písomnosti uvádzam aj jej číslo v elektronickej databáze Monasterium.net³ a DF číslo v zbierke Štátneho archívu Maďarského národného archívu (*Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára*).⁴ Pri nezachovaných listinách (tzv. deperditách) je uvedený vydavateľ a dátum listiny, v ktorých sa spomínajú.

Po diplomatickom aparáte nasleduje samotný text prameňa. V prípade deperdit a poznámok na dorzách poskytujem náhradný regest, v ktorom zachytávam všetko, čo o obsahu písomnosti vieme. Texty diplomaticky transkribujem. Hlások *u*, *v* a *w* prepisujem podľa ich funkcie, takisto aj písmená *t* a *c*. V snahe normalizovať text

¹ Ak mandát poslal palatín, tak šlo o palatínskeho poverenca (*homo palatinalis*), ak bol odosielateľom arcibiskup, tak o arcibiskupského (*homo archiepiscopalis*).

² Porovnaj napr. č. 14.

³ Monasterium.net. Dostupné online: <http://monasterium.net/mom/SK-SNA/archive> [Dátum náhľadu: 12-05-2017].

⁴ A Középkori Magyarországi Levéltári Forrásainak Adatbázisa (Collectio Diplomatica Hungarica). Dostupné online: <http://archives.hungaricana.hu/hu/charters> [Dátum náhľadu: 12-05-2017].

bez upozornenia opravujem zdvojenie alebo vynechávanie spoluhlások⁵, písmeno *w* vo funkcii *u* a *y* vo funkcii *i*, osobitosti stredovekej latinčiny⁶ však ponechávam. Miestne názvy transliterujem podľa predlohy. S veľkým začiatočným písmenom figurujú vlastné mená, geografické názvy, kresťanské sviatky a tzv. Božie mená (napr. *Virgo gloriosa*). Používam dva typy poznámok. Vo vecných (arabské čísla) prevádzam dátumy na dnešný spôsob datovania a uvádzam pripomienky obsahového charakteru. Textovými poznámkami (malé latinské písmená) upozorňujem na gramatické chyby a opravy samotného pisára. Používame nasledovné zátvorky:

[]	doplnenie poškodeného textu
[...]	poškodený text nie je možné doplniť
∨	slovo alebo slová napísané nad riadkom
{ }	zbytočný text

Skratky

DF	Diplomatikai Fényképgyűjtemény
HmBk	Hodnoverné miesto Prešporská kapitula (v dnešnej Bratislave)
Monast.	Monasterium.net
SNA	Slovenský národný archív

Pramene

1.

1435, 28. marec; Prešporok

Kráľ Žigmund nariaduje Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov vyšetril sťažnosť Hedvigy, dcéry Kataríny, vdovy grófa Tomáša zo Svätého Jura, proti grófovi Ladislavovi z tohože Svätého Jura v záležitosti výbavy Kataríny a predvolal ho na súd krajinského sudcu.

SNA, HmBk 28-14-1 (Monast. 1936, DF 227385). Papier (25,6×13,2). Na dorze adresa: Fidelibus nostris, capitulo ecclesie Posoniensis, pro nobili domina Hedvigis vocata. Inquisitoria et evocatoria.; kancelárska poznámka: *Lecta; zlomky uzatváracej pečate; poznámka o vybavení (pozri č. 2.).*

Sigismundus, Dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, fidelibus nostris, capitulo ecclesie Posoniensis. Dicitur nobis in persona nobilis domine Hedvigis vocate filie condam nobilis domine Katherine, relicte Thome Groff de Zenthgywrgh, quomodo alias idem^a Thomas Groff necnon Eberhardus filius eiusdem Thome tributa moncium predicte possessionis Zenthgywrgh, quoad porcionem scilicet ipsorum cedencia, necnon terciam partem tributi eorum, in eadem Zenthgywrgh exigi soliti, pro dote et rebus paraffernalibus dicte domine Katherine matris sue eidem domine Katherine vigore litterarum ipsorum proprietarum et certorum capitulorum¹ dedissent, donassent et assumpsissent, que mortua dicta domina Katherine in ipsam dominam Hedvigem eius filiam de

⁵ Napr. *legittimus* namiesto *legitimus* alebo *assignato* namiesto *assignato*.

⁶ Napr. vsunuté písmeno *p* medzi spoluhláskami *mm* a *mn* (napr. v slove *sumpma* a *dampna*), *quatuor* namiesto *quattuor*, *Mathias* a *Matheus* namiesto *Matthias* a *Mattheus*.

regni nostri consuetudine devoluta essent et redacta et que Ladislaus Groff de dicta Zenthgywrgh nulla de dote et rebus paraffernalibus dicte domine Katherine matris ipsius domine Hedvigis satisfaccione impensa pro se ipso potencialiter occupasset et occupatis uteretur eciam de presenti in eiusdem^b domine Hedvige dampnum et preiudicium valdemagnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Iohannes filius Pauli de Kysodwarnok, \vel/ Demetrius filius Stephani de Elewtheyed, aut Stephanus, sive Iacobus filius Nicolai, seu Iohannes, neve Petrus filii Stephani de Zerdahel, aliis absentibus homo noster scita premissorum mera veritate evocet dictum Ladislaum Groff contra ipsam nobilem dominam Hedvigem nostram in presenciam ad terminum competentem rationem premissorum redditurum litis pendencia, si qua foret inter ipsos, non obstante; et post hec^c ipsarum inquisicionis et evocacionis \seriem/ cum nomine evocati terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Posonii, feria secunda proxima post festum Annuncciacionis Virginis gloriose anno Domini MCCCCXXX quinto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XLVIII, Romanorum XXV^o, Bohemie XV^o, imperii vero secundo.

¹ O týchto listinách, keďže nepoznáme ich vydavateľov a dátumy vydania, nepublikujem osobitné registry.

^a Pisárom opravené z dictus. ^b V texte chybné eisdem. ^c Za tým je seriem hu prečiarknuté.

2.

[1435], (po 31. marci)

Prešporská kapitula oznamuje kráľovi Žigmundovi, že na základe jeho mandátu z 28. marca 1435 (č. 1.) vyslala Jána de Scolis, v prítomnosti ktorého kráľovský poverenec Pavlov syn Ján z Malých Dvorníkov (Kisudwarnuk) vo štvrtok po piatej pôstnej nedeli (31. marec) predvolal zažalovaného v jeho dedine Most pri Bratislave (Prwk) na oktávu sv. Juraja.

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Evocacio cum inquisicione est facta feria quinta ante Iudica per Iohannem de Scolis \tamquam testimonium capituli/ et alterum Iohannem filium Pauli de Kisudwarnuk tamquam hominem regium ad octavas festi beati Georgii, proxime venturas, in anno intra scripto in possessione sua Prwk vocata.

3.

1435, 10. apríl; Prešporok

Kráľ Žigmund daruje všetko kráľovské právo v Svätom Ondreji Jurajovi Literátovi z Dunajskej Stredy.

SNA, HmBk 12-2-2 (Monast. 1055, DF 226524). Pergamen (32,9×22). Vpravo nad textom: Relacio [St]ephani de Aran; pod textom poškodená prítlačená pečať. — Zmienka: Kráľ Žigmund, toho istého dňa. Pozri č. 4.

Nos, Sigismundus, Dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, memorie commendamus, tenore presencium significamus, quibus expedit, universis, quod nos tum ad supplicacionis instanciam fidelis nostri egregii Leonardi Noffry de Baymoc, per ipsum nostre pro-

pterea oblate maiestati, tum etenim pro fidelibus serviciis fidelis nostri Georgii Litterati de Zerdahel, familiaris eiusdem Leonardi, per eum sub diversitate l[oc]orum et temporum iuxta possibilitatis sue exigenciam fideliter et laudabiliter celsitudini nostre exhibitis et impensis, totum et omne ius nostrum regium, si quod in possessione Zenthandreas vocata, in comitatu Psoniensi nunc apud manus Vincencii et Martini de Magyar tamquam iurium nostrorum regalium celatorum uti dictus Georgius Litteratus asserit habita et existenti, quoquomodo haberemus et nostram concerneret maiestatem, simulcum cunctis suis utilitatibus et pertinenciis, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, silvis, pratis, nemoribus, montibus, vallibus, aquis et aquarum decursibus, molendinis molendinorumque locis et generaliter quarumlibet utilitatum integritatibus, quibusvis nominibus vocitatis, ad eandem possessionem Zenthandreas et ipsum ius nostrum regium rite et legitime spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris metis et antiquis eidem Georgio Litterato et per eum suis heredibus et posteritatibus universis ex certa nostra sciencia et animo deliberato premissis sic uti superius maiestati nostre exposita sunt et narrata stantibus et se habentibus dedimus, donavimus et contulimus, immo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum salvo iure alieno harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Psonii, in dominica Ramis palmarum anno Domini M^o CCCC^o XXX^{mo} quinto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XL^{mo} nono, Romanorum XXV^o, Bohemie XV^o, imperii vero secundo.

4.

1435, 10. apríl; Prešporok

Kráľ Žigmund nariaďuje Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov štatuoval Juraja Literáta z Dunajskej Stredy do vlastníctva Svätého Ondreja.

SNA, HmBk 6-2-1 (Monast. 662, DF 226067). Poškodený papier (30,8×17,5). Na dorze adresa: Fidelibus nostris, capitulo ecclesie Psoniensis, pro Georgio Litterato de Zerdahel. Introductoria et statutoria.; zlomky pritlačenej pečate; poznámka o vybavení (pozri č. 5.).

Sigismundus, Dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, fidelibus nostris, capitulo ecclesie Psoniensis, salutem et graciam. Cum nos {to} pro fidelibus serviciis fidelis nostri Georgii Litterati de Zerdahel, familiaris fidelis nostri egregii Leonardi Noffry de Baymocz, per ipsum diversitate locorum et temporum maiestati nostre exhibitis et impensis, totum et omne ius nostrum regium, si quod in possessione Zenthandreas vocata, in comitatu Psoniensi nunc apud manus Vincencii et Martini de Magyar tamquam iurium nostrorum regalium celatorum uti dictus Georgius Litteratus asserit habita et existenti, quoquomodo haberemus et nostram quibusvis de causis concerneret maiestatem, simulcum cunctis suis utilitatibus et pertinenciis vigore aliarum litterarum nostrarum donacionalium, exinde confectarum,¹ eidem Georgio Litterato et per eum suis heredibus et posteritatibus universis premissis sic uti superius maiestati nostre exposita sunt et narrata stantibus et se habentibus duximus conferendum

velimusque eundem per nostrum et vestrum homines in dominium eiusdem legitime facere introduci, igitur fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus filius Iohannis de Pokatheleke, vel Laurencius filius alterius Nicolai de Zaz, aut Michael, seu Sigismundus, sive Iacobus filii Mathei de Zarusfalwa, sin Iacobus, ceu Stephanus filii Nicolai de Zerdahel, aliis absentibus homo noster ad faciem prefate possessionis Zenthandreas nuncupate consequenterque huiusmodi iuris nostri regii, in eadem habiti, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatum Georgium Litteratum in dominium eiusdem statuatque eandem et idem \eidem/ pmissis nostre donacionis titulo perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, evocet ipsos contra memoratum Georgium Litteratum nostram in presenciam ad terminum [com]petentem rationem contradiccionis eorum reddituros; et post hec huiusmodi introduccionis et statucionis seriem cum nominibus contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Posonii predicta, in dominica Ramis palmarum anno Domini MCCCCXXX quinto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XLVIII, Romanorum XXV^o, Bohemie X[V]^o, imperii vero secundo.

¹ Pozri č. 3.

5.

[1435], (po 12. auguste)

Prešporská kapitula oznamuje kráľovi Žigmundovi, že jeho mandátom z 10. apr. 1435 (č. 4.) sa konalo nariadené štatuoovanie v prítomnosti susedov Petrovho syna Mikuláša, Pavlovho syna Valentína, Dionýzovho syna Ladislava, poddaných vdovy grófa Petra vo Veľkých Rohovciach (Nogczarwani), Jánovho syna Brikcia z Macova (Maczhaza), Ondreja zvaného Petó (Pethes) a Ondrejovho syna Mátyusa (Mathyus) z Blatnej na Ostrove (Zarusfalua), Mikulášovho syna Jána, poddaného kráľovskej dediny Fenyér (Fener) v piatok po sviatku sv. Vavrince (12. aug.), ale svätoondrejský (de Zenthandreas) farár Michal v mene Václavovho syna Michala a Martinových synov Pavla a Víta z tejže dediny štatuoovaniu proti-rečil, preto boli predvolaní na súd krajinského sudcu na oktávu sv. Michala.

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Statucio facta est feria sexta post festum beati Laurencii¹ coram Nicolao filio Petri^a, Valentino filio Pauli, Ladislao filio Dionisii, iobagionibus domine relicte Petri Groff, in possessione Nogczarwani vocata commorantibus, Briccio filio Iohannis de Maczhaza, vicinis et commetaneis, Andrea dicto Pethes \in possessione/ de Zarusfalua^b vocata commoranti^b, Iohanne filio Nicolai, iobagione^c regalis Fener, commetaneo^d, Mathyus filio Andree de dicta Zarusfalua. Item discretus vir dominus Michael, plebanus de Zenthandreas, in personis Michaelis filii Venczlai de dicta Zenthandreas, Pauli et Viti filiorum Martini de eadem contradiccionis velamine obviasset, propter quod ad octavas Michaelis eosdem evocassent.

¹ 12. aug. [1435].

^a Za tým je Ioh prečiarĕnuté. ^{b-b} Pisárom opravené z comme. ^c V texte chybné iobagio. ^d V texte chybné commetanei.

6.

[1437, 9. apríl; Ostrihom]

Kráľ Žigmund daruje všetko kráľovské právo v Malom Hamuliakove Ladislavovi z Veľkého Hamuliakova.

Zmienka: Kráľ Žigmund, toho istého dňa. Pozri č. 7.

7.

1437, 9. apríl; Ostrihom

Kráľ Žigmund nariaďuje Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov štatuoval Ladislava Veľkého z Veľkého Hamuliakova do vlastníctva Malého Hamuliakova.

SNA, HmBk 3-2-21 (Monast. 343, DF 225760). Papier (31,1×15,7). Na dorze adresa: Fidelibus nostris, capitulo ecclesie Psoniensis, pro Ladislao Magno filio Andree de Naghguttur. Introductoria et statutoria.; kancelárska poznámka: Lecta; zlomky uzatváracej pečate; poznámka o vybavení (pozri č. 8.).

Sigismundus, Dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, fidelibus nostris, capitulo ecclesie Psoniensis, salutem et gracam. Quia nos pro fidelitatibus et fidelium serviciorum meritis fidelis nostri Ladislai Magni filii Andree de Naghguttur, per eum maiestati nostre exhibitis et impensis, totum et omne ius nostrum regium, si quod in quadam possessione Kysguttur vocata, in comitatu Psoniensi existenti, que nunc apud manus quorundam Simonis, Pauli et Nicolai de eadem Kysguttur, assertorum, ac aliorum quorumlibet nobilium tamquam iurium nostrorum regalium celatorum sub taciturnitatis silencio existere perhibetur, qualitercumque haberemus et nostram quibuscumque modis, causis et rationibus contineret maiestatem, cum cunctibus suis utilitatibus et pertinentiis prefato Ladislao Magno suisque heredibus premissis sic uti superius nostre exposita et narrata sunt maiestati stantibus et se habentibus vigore aliarum litterarum nostrarum donacionalium, exinde confectarum,¹ in perpetuum duximus conferendum volumusque ipsum in dominium eiusdem per nostrum et vestrum homines legitime facere introduci, ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Valentinus de Gyerghychwka, vel Ladislaus de Zeredahel, aut Iacobus de Sarosfalua, an Gregorius, seu Mathus de eadem, aliis absentibus homo noster ad faciem dicte possessionis Kysguttur vocate vicinis et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatum Ladislaum Magnum in dominium eiusdem statuatque eandem eidem premissis nostre donationis titulo perpetuo possidendam, si non fuerit contradicium; contradictores vero, si qui fuerint, evocet ipsos contra \annotatum/ Ladislaum Magnum nostram in presentiam ad terminum competentem rationem contradiccioni eorum reddituros; et post hec huiusmodi introduccionis et statucionis seriem cum^a contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui predictae statucioni intererunt, nominibus ac termino assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Strigonii, feria tertia proxima post festum beati Ambrosii, episcopi et confessoris, anno

Domini M^o CCCC^o XXX^o septimo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. L^{mo} primo, Romanorum XXVII^o, Bohemie XVII^o, imperii vero quarto.

¹ Pozri č. 6.

^a Za tým je nominibus *prečiarknuté*.

8.

1437, 29. apríl

Prešporská kapitula oznamuje kráľovi Žigmundovi, že na základe jeho mandátu z 9. apríla 1437 (č. 7.) vyslala kanonika Ulrika z Mistelbachu (Mystelbach), v prítomnosti ktorého kráľovský poverenec Valentín z Jurovej chcel (Gyerczeka) na sviatok sv. Tiburcia a Valeriána (14. apr.) vykonať v mandáte uvedené štatovanie, ale tomu protirečili Štefan, syn nebohého Mikuláša, a Ondrejov syn Šimon z Malého Hamuliakova (Kysgutor), preto ich predvolal na súd krajinského sudcu na oktávu sv. Juraja. Dané 16-ho dňa predvolania.

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Execucio facta est die dominica, in festo beatorum Tiburcii et Valeriani, martirum, per homines regium Valentinum de Gyerczeka, capituli^a Ulicum de Mystelbach, socium et concanonicum nostrum, cum contradiccione Stephani filii condam Nicolai de Kysgutor et Simonis filii Andree de eadem, qui evocati \sunt/ ad octavas festi beati Georgii, martiris, proximas. Datum XVI die diei evocacionis.

^a Za tým je de *prečiarknuté*.

9.

[1438, 25. máj; Budín]

Kráľ Albrecht daruje dedinu Isthye Ondrejovi, synovi nebohého Michala z Lábatlanu, a jeho príbuzným.

Zmienka: *Kráľ Albreht, toho istého dňa. Pozri č. 10.*

10.

1438, 25. máj; Budín

Kráľ Albrecht nariad'uje Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov štatuoval Ondreja syna nebohého Michala z Lábatlanu, a jeho príbuzných do vlastníctva dediny Isthye.

SNA, HmBk 2-12-30 (Monast. 311, DF 225728). Poškodený a škvrnitý papier (31×20,7). Na dorze adresa: Fidelibus nostris, capitulo ecclesie Posoniensis, pro magistro Andrea filio condam Michaelis de Labathlan et aliis intra scriptis. Introductoria et statutoria.; kancelárska poznámka: Lecta; stopy po uzatváracej pečati; poznámka o vybavení (pozri č. 11.).

Albertus, Dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex, electus rex Bohemie et dux Austrie etc., fidelibus nostris, capitulo ecclesie Posoniensis, salutem et graciam. Cum nos pro fidelitatibus et fidelium serviciorum meritis fidelis nostri magistri Andree filii condam Michaelis de Labathlan, per eum nostre maiestati iuxta sue possibilitatis exigenciam exhibitis et im-

pensis, quandam possessionem ipsius magistri Andree et fratrum suorum infra scriptorum Isthye nuncupatam, in comitatu Posoniensi existentem et habitam, in cuius pacifico dominio idem magister Andreas suos ac Ladislai, Gregorii, Iohannis et Nicolai carnalium^a fratrum suorum, item domine Barbare relicte dicti Michaelis de Labathlan ac puelle Katherine filie Ladislai Farkas de Deed, ex nobili domina Dorothe[a] filia eiusdem domine Barbare procreate, progenitores semper et ab antiquo quiete fuisse et perstitisse se ipsumque et eosdem fratres et dominam Barbaram, necnon puellam Katherinam perstitere asserit eciam de presenti, simulcum cunctis suis utilitatibus et pertinenciis universis premissis sic uti superius nostre maiestati exposita sunt stantibus et se habentibus prefato magistro Andree et per eum prelibatis Ladislao, Gregorio, Iohanni et Nicolao fratribus suis carnalibus ac domine Barbare et puelle Katherine ipsorumque heredibus et posteritatibus universis, unicuique scilicet ipsorum quoad suam porcionem, ipsum in predicta possessione iuxta antiquam divisionem, inter eos factam, concernentem^b, vigore aliarum litterarum nostrarum donacionalium, exinde [con]fectarum,¹ nove nostre donacionis titulo et omni eo iure, quo eadem nostre rite et legitime incumbit colacioni^c, imperpetuum \d[ux]erimus/ conferendam velimusque ipsos in dominium eiusdem per nostrum et vestrum homines legitime facere introduci, igitur fidelitati vestre firmiter precipimus et mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Paulus vel Andreas dicti Kerekes de Dobrowgaz, aut Nicolaus Magnus de Rylka, sin Paulus de Korompa, seu Georgius Litteratus de Zerdahel, sive Martinus, neve Georgius de Zenthmarton, an Nicolaus dictus Boor de Zenthandreas, aliis absentibus homo noster ad faciem dicte possessionis Istye vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatos magistrum Andream ac Ladislaum, Gregorium, Iohannem et Nicolaum dominamque Barbaram et puellam Katherinam in dominium eiusdem statuatque eandem eisdem premissis nostre donacionis titulo perpetue possidendam, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, evocet ipsos contra ann[otat]os magistrum Andream ac Ladislaum, Gregorium, Iohannem et Nicolaum, necnon dominam Barbaram et puellam Katherinam nostram in presenciam ad terminum competentem racionem contradiccionis e[orum] reddituros; et post hec huiusmodi introduccionis et statucionis seriem [c]um contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui premissis statucioni intererunt, nominibus ac termino assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, die dominico proximo post festum Ascensionis Domini anno Eiusdem M^o CCCC^{mo} XXX^{mo} octavo.

¹ Pozri č. 9.

^a Za tým je necnon Stephani *prečiarknuté*. ^b Za tým je nove nr *prečiarknuté*. ^c V texte *chybne* collaconi.

11.

1438, 30. november

Prešporská kapitula oznamuje kráľovi Albrechtovi, že na základe jeho mandátu z 25. mája 1438 (č. 10.) vyslala kanonika magistra Jána z Valíc (Wal), v prítomnosti ktorého kráľovský poverenec Pavol Kolár (Kerekes) z Dobrohošti (Doborgaz)

vykonal druhého dňa sviatku sv. P. Kataríny (26. nov.) v mandáte uvedené štatovanie, ale proti tomu protirečili v mene Imrichovho syna Jána Vinczeho (Vincze) jeho matka Veronika a švagor Matej Veľký (Magnus), preto ho predvolal na súd krajinského sudcu na oktávu Zjavenia Pána. Dané 5-ho dňa predvolania.

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Execucio facta secundo die festi beate Katherine, virginis; homo regius: Paulus Kerekes de Doborgaz, homo capituli: magister Iohannes de Wal, concanonicus noster. Domina Veronica mater et Mathias Magnus sororius Iohannis Vincze filii Emerici in persona eiusdem contradixerunt et eundem Iohannem Vincze evocavit contra intra scriptos ad octavas festi Epiphaniarum Domini. Datum quinto die diei evocacionis anno intra scripto.

12.

1439, 9. apríl; Prešporok

Kráľ Albrecht nariaďuje Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov vyšetril sťažnosť Ladislava z Dunajskej Stredy a Mateja z Blatnej na Ostrove proti Jánovi z Kostolného Baru v záležitosti majetkových podielov Dominika a Jána Literáta z tohože Kostolného Baru.

SNA, HmBk 28-4-14 (Monast. 1735, DF 227174). Poškodený papier (22,8×10,5). Na dorze adresa: Fidelibus nostris, capitulo ecclesie Posonyensis, pro Ladislao filio Georgii Litterati de Zerdahel et Mathia filio Andree^a dicti Bythow de Sarosfalwa. Inquisitoria et evocatoria.; kancelárska poznámka.: Lecta; poškodená uzatváracia pečať; poznámka o vybavení (pozri č. 13.).

Albertus, Dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex et dux Austrie etc., fidelibus nostris, capitulo ecclesie Posoniensis, salutem et graciam. Dicitur nobis in personis Ladislai filii Georgii Litterati de Zerdahel, necnon Mathie filii Andree dicti Bythow de Sarusfalua, quomodo Iohannes filius Petri dicti Ponya, nunc in Eghazasbar residens, totales porciones possessionarias Dominici et Iohannis Litterati filiorum Petri de eadem Eghazasbar, ad eosdem exponentes omnis iuris titulo devolutas, minusiuste et indebite teneret et possideret potencia mediante in preiudicium eorundem exponencium et dampnum valdemagnum, cuius rationem iidem exponentes a prefato Iohanne scire vellent. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Michael, vel Iohannes filii Petri, aut Bartholomeus filius Andree, sive Thomas filius alterius Petri de Geursuka, seu Petrus filius Stephani, sin Iohannes filius Gregorii de Zerdahel, ceu Sigismundus filius Mathei de dicta Sarusfalua, aliis absentibus homo noster scita prius \mera/ veritate premissorum evocet annotatum Iohannem contra prefatos exponentes nostram in presenciam ad terminum competentem rationem premissorum redditurum litis pendencia, si qua foret inter ipsos, non obstante; et post hec huiusmodi inquisitionis et evocacionis seriem cum nominibus evocatorum terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Posonii, feria quinta proxima post festum Pasche Domini anno Domini M^o CCCC^o tricesimo nono.

^a Za tým je de prečiarknuté.

13.

[1439], (po 17. apríli)

Prešporská kapitula oznamuje kráľovi Albrechtovi, že na základe jeho mandátu z 9. apríla 1439 (č. 12.) vyslala kanonika Jána z Valíc (Wal), v prítomnosti ktorého kráľovský poverenec Žigmund z Blatnej na Ostrove (Sarosfalwa) predvolal v piatok po Sprievodnej nedeli (17. apr.) osoby uvedené v mandáte na súd krajiniského sudcu na oktávu sv. Juraja.

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Execucio facta feria sexta^a post dominicam Quasi modo geniti etc.; homo capituli: Iohannes de Wal, canonicus ecclesie Poseniensis, homo regius: Sigismundus filius Mathei de Sarosfalwa, qui evocavit intra scriptos ad octavas festi beati Georgii, martiris, proxime venturas.

^a *Pisárom opravené z quinta.*

14.

1446, 17. september; Budín

Uhorské stavy nariaďujú Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov napomenul Jána Kapplera z Kittsee, aby v tomže Kittsee nevymáhal od Prešporčanov clo a aby im nahradil do teraz spôsobené škody. Ak by to nespravil, kráľovský poverenec ho má predvolať na súd palatína.

SNA, HmBk 33-2-8 (Monast. 1993, DF 227436). Poškodený papier (30×22,5). Na dorze adresa: Honorabili capitulo ecclesie Poseniensis pro circumspectis iudice iu[ratis]que, civi[bus] civitatis Poseniensis. Inquisitoria, ammonitoria, evocatoria et insinuatoria; kancelárska poznámka: Lecta.; zlomky uzatváracej pečate.

Pre[lati], barones, nobiles et proceres regni Hungarie universi honorabili capitulo ecclesie Poseniensis salutem cum honore. In per[sonis] cir[c]umspectorum iudicis et iuratorum, civium ac tocius communitatis [c]ivitatis Poseniensis exponitur nobis multum querulose, quod licet ipsi per divos reges huius regni Hungarie tali libertatis prerogativa, ipsis graciose concessa, sunt libertati, ut cum eorum rebus et bonis mercimonialibus per climata huius regni absque aliquali tributaria solucione hinc inde ire valerent et proficisci, tamen egregius Iohannes Kappler de Kewcze ab incepzione \harum proxime/ preteritarum guerrarum, in hoc regno habitarum, ipsos contra huiusmodi earum libertates ad suum tributum, in possessione sua Keecze predicta solitum, eciam a viis liberis et antiquis, \de quibus ipsi iterato impelli non debuissent/, compelli faciendo solucionem tributariam inconsuetam ab eisdem exigi et extorqui fecisset exigereque et extorqui facere non cessaret eciam de presenti potencia mediante in preiudicium et dampnum eorundem^a exponencium valdemagnum. Super quo honorabilitatem vestram presentibus requirimus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Anthonius, aut Paulus filiu[s Tho]me de Doborgaz, an Iacobus, vel Demetrius filius Dominici de Modorbar, sin Ladislaus Fekethe [de Po]katheleke, vel^b alter Ladislaus, seu Petrus filius Georgii de Zerdahel, aut Egidius filius Stephani, sive Iohannes Ponya de Baar, sin Stephanus Sanka, vel Nykws de eadem, ceu Nicolaus, aut Gaspar de [Kir]alif-

fya, neve Wenceslaus filius condam Andree de Naghabon, aliis absentibus homo noster scita prius premissorum [mer]a veritate ad prefatum Iohannem Kappler de Kaczssce accedendo ammonet eundem dicatque et committat eidem [verbo] nostro, ut ipse de huiusmodi tributaria solutione, per ipsum ut premittitur ab ipsis exponentibus contra eorum libertates exa[cta, p]lenam et omnimodam satisfaccionem exhibere et impendere ab ulteriorique tributi exaccione [desistere] et cessare debeat et teneatur; qui si fecerit, bene quidem, alioquin evocet ipsum contra annotatos exponentes pa[latinal]em in \[scili]cet/ presenciam ad octavas festi beati Michaelis, archangeli, nunc affuturas, rationem de premissis redditurum efficacem litis pendencia, si qua foret inter ipsos, non obstante; insinuando ibidem eidem, ut sive ipse termino in predicto compareat sive non, ad partis comparentis instanciam iuxta statuta et conclusiones nostras, pridem in congregacione nostra generali, in civitate Pestiensi celebrata, per nos unamini voto editas et stabilita, finem faciemus causa in premissa, prout dictaverit ordo iuris; et post hec huiusmodi inquisitionis, ammonicionis, evocacionis et insinuacionis seriem cum nomine ammoniti et evocati ad dictas octavas eidem [pa]latino more solito rescribatis. Datum Bude, sabbato proximo ante festum beati Mathei, apostoli et evangeliste, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragésimo sexto.

^a *Pisárom opravené z eorundemque.* ^b *V texte chybné ve.*

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Execucio facta est in festo beati Mathei, apostoli et evangeliste,¹ in Kecze; homo regius: Venceslaus filius Andree de Naghabon et homo capituli: magister Franciscus, concanonicus noster de Sempcz. *Keďže nevedno, ako skončilo vyšetrenie, reláciu nepublikujem pod osobitným poradovým číslom.*

¹ 21. sept. [1447].

15.

1447, 20. február, Budín

Uhorské stavy nariaďujú Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov vyšetril sťažnosť Mikuláša zo Studeného a jeho matky Barbory a sestry Alžbety proti Jakobovmu synovi Mikulášovi z tohože Studeného a jeho spolupáchatelom ohľadom utrpení, ktoré podávateľom spôsobili, a predvolal ich na súd.

SNA, HmBk 28-4-23 (Monast. 1744, DF 227183). Deravý papier (30,3×25,5). Na dorze adresa: Honorabili capitulo ecclesie Posoniensis pro Nicolao filio Nicolai de Hydegheth et aliis intra s[criptis]. Inquisitoria, evocatoria et insinuatoria; kancelárska poznámka: Lecta.; poškodená uzatváracia pečať; poznámka o vybavení (pozri č. 16.).

Prelati, barones, nobiles et proceres regni Hungarie universi honorabili capitulo ecclesie Posoniensis salutem cum honore. In personis Nicolai filii Nicolai de Hydegheth ac nobilium domine Barbara vocate matris et Elizabet sororis suarum carnalium nobis exponitur gravi cum \querela/, quomodo feria quarta proxima post festum beati Georgii, martiris, proxime preteritum,¹ Nicolaus filius condam Iacobi de dicta Hydegheth unacum Erhardo suo ac Iohanne Fresser Colomanni, castellani de Eberharth, familiaribus, aliisque quampluribus suis complicibus in domum ipsorum exponencium, in

dicta Hydegheth habitam, manibus armatis et potenciaris irruendo de gremio ipsius domine Barbare viginti quatuor florenos puri auri, in quadam bursa habitos, auferendo ipsum Nicolaum filium eiusdem captivassent captusque in quendam hortum^a dicti castris Eberharth per prefatum Ni[colaum] filium \lacobi/ et alios prefatos ductus extitisset cumque prefata domina Barbara causa visitacionis predicti Nicolai filii [lacobi ...]tum eundem filium suum accessisset, tunc ipsos ambos, scilicet Nicolaum et dominam matrem eiusdem, ad quandam [...]ando circumpositis spinis et virgis siccis a[...] Nicolaum Bor dictum de Kayol et annotatum [Colomannum, cas]tellanum, necnon Nicolaum Marczel nuncup[at]um cum ce]terisque familiaribus dicti Nicolai filii lacobi \virgis eisdem/ succens[... m]iserabili nece ignis interimere voluissent, [tunc ...] homo Veynketaller nomine casu superiu[s ... i]pso ignis cruciatu eliberasset, demum [...] post huiusmodi tormentacionem iidem Nicolaus et domina [Barbara] mater eiusdem per familiares dictorum Nicolai et Col[oman]ni in dictum castrum Eberhath capti, adducti extitissent, ubi a prefata domina Barbara matre ipsius Nicolai unum balteum argenteum, viginti quatuor florenos auri valentem, ac certas particulas argenti, tres marcas facientes, necnon duo pepla, septem florenos auri valencia, universasque litteras et litteralia ipsorum instrumenta, factum possessionis ipsorum Kosolth vocate tangentes et concernencia, que apud ipsam dominam in quodam manutergio, quo eadem cuncta erat, reposita fuissent, recepissent et abstulissent, quibus peractis sepe dicta domina nimio dolore cordis sauciata, fere per spacium trium horarum caduco morbo vexata in terra iacens relicta extitisset dictusque Nicolaus filius eiusdem in ipso castro graviter vinculatus et in quendam turrim^b positus tandem ibi conservatus extitisset, quousque ipsorum placuisset voluntati, potencia ipsorum mediante in preiudicium eorundem exponencium et dampnum valdemagnum. Super quo vestram honorabilitatem presentibus requirimus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Mathias Bytho de Sarusfalw, vel Iohannes Vermes de Vermeshaza, aut alter Iohannes Konya de Bary, an Petrus Methews de Etrekarcha, sin Nicolaus de Kyralyfya, seu Petrus Bodolo de eadem, sive Martinus de Sewg, neve Petrus filius Georgii Litterati de Zerdahel, vel Michael de Kysudwarnak, ceu Emericus de Chenke, aut alter Emericus Kerekes de Doborgaz, aliis absentibus homo noster scita mera veritate premissorum evocet prefatos Nicolaum filium lacobi de Hydegheth, Colomannum, castellanum de Eberhath, et Nicolaum Bor de Kayol contra annotatos exponentes nostram in presenciam ad octavas festi beati Georgii, martiris, nunc venturas, racionem de premissis reddituros efficacem litis pendencia, si qua foret inter ipsos, non obstante premissos Erhardum et Iohannem Fresser ac alterum Iohannem Marczel, familiares ipsorum, eisdem statuere committendo insinuandoque ibidem eisdem, ut sive ipsi in dicto termino compareant sive non, nos ad partis comparentis instanciam id faciemus in premissis, quod iuri et iusticie videbitur expedire; et post hec huiusmodi inquisicionis et evocacionis ac insinuacionis seriem cum evocatorum et statuere commissorum nominibus, ut fuerit expediens, ad dictas octavas nobis suomodo rescribatis. Datum Bude, feria secunda proxima ante festum Kathedre beati Petri, apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo.

¹ 27. apr. [1446].

^a V texte ortum. ^b Za tým je poss prečiarknuté.

16.

1447, 28. marec

Prešporská kapitula oznamuje uhorským stavom, že na základe ich mandátu z 20. febr. 1447 (č. 15.) vyslala svojho človeka Petra, farára z Baru (Baar), v prítomnosti ktorého kráľovský poverenec Peter Methews z Etreho Kračian (Etrehkarcza) vyšetril druhého dňa Zvestovania P. Márie (26. marca) sťažnosť Mikulášovho syna Mikuláša zo Studeného (Hydegheth) a jeho matky Barbory na Jakubovho syna Mikuláša zo Studeného aj iných v mandáte vymenovaných. Vyšetrenie ukázalo, že všetko sa udialo tak, ako to podávateľia opísali (ut expositum est), ale predvolanie a oznámenie boli z ich vôle tentoraz opomenuté.

oznámka o vybavení na dorze mandátu: Execucio facta est secundo die festi Anunciacionis Marie; homo regius: Petrus Methews de Etrehkarcza, homo capituli: Petrus, plebanus de Baar. Inquisicio facta \est/, ut expositum est, sed de voluntate exponencium evocacio et insinuacio pretermisse pro hac vice. Datum 3a die diei inquisicionis anno intra scripto.

17.

1447, 8. apríl; Budín

Palatín Vavrínek z Héderváru nariaďuje Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov vyšetril sťažnosť Štefana Šanku z Baru proti Máťušovi Bittóovi z Blatnej na Ostrove a iným vymenovaným o tom, že si prešporský župan Juraj z Rozhanoviec násilne privlastnil pred troma rokmi v Budíne na povzbudenie Máťuša a jeho spolupáchateľov nejaké listiny od Štefana a predvolal ich na súd na oktávu sv. Jakuba.

SNA, HmBk 28-4-27 (Monast. 1748, DF 227187). Poškodený papier (23×17,4). Na dorze adresa: Amicis suis reverendis, capitulo ecclesie Poseniensis, pro Stephano Sank de Bar. Inquisitoria, evocatoria et insinuatoria; kancelárska poznámka: Lecta.; zlomky uzatváracej pečate.

Amicis suis reverendis, capitulo ecclesie Poseniensis, Laurencius de {de} Hedrehwara, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, amiciciam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona Stephani Sanka de Bar, quomodo magnificus Georgius de Rozgon^a \in anno cuius iam^b/ tercia^c \preterisset revolutio/¹ in civitate Budensi ex concilio et induccione Mathius Bytho filii Andree de Sarosfalwa, Ladislai et Petri filiorum Georgii Litterati de Zeredahel, Emerici filii Mathie, Iohannis filii Petri, Michaelis filii eiusdem Iohannis, Egidii filii Stephani de Bar quasdam litteras expeditorias, ipsum unacum prescriptis nobilibus communiter concernentes, ab eodem \Stephano/ potencialiter recipiendo^d manibus eorundem \assignasset et/ tradidisset^e in preiudicium eiusdem et dampnum valdemagnum. Super quo vestram amiciciam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus filius Pauli, aut Petrus filius Laurencii de Bar^f, sin Anthonius vel Paulus de Doborgaz, aliis absentibus homo noster scita prius premissorum mera veritate evocet prefatos^g Mathius Bytho filium Andree de Sarasfalwa^g et alios predictos contra annotatum exponentem nostram in presen-

ciam ad octavas festi beati Iacobi, apostoli, nunc venturas, rationem premissorum reddituros litis pendencia, si qua foret inter ipsos, non obstante; insinuando ibidem eisdem, ut sive ipsi in dicto termino compareant sive non, nos ad partis comparentis instanciam^h iuxta vim et formam generalis decreti, pridem per nos prelatos, barones et proceres regni in civitate Pestiensi super huius actibus potenciaris editi, finem decisivum faciemus in premissisⁱ; et post hec ipsarum inquisitionis, evocationis et insinuacionis seriem cum nominibus evocatorum ad easdem octavas nobis amicablem rescribatis. Datum Bude, in vigilia^j festi^k Resurreccionis Domini anno Eiusdem^l millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo.

¹ 1444.

^a Za tým je circa festum prečiarknuté. ^b V texte chybné ian. ^c Za tým je proxima preteritum prečiarknuté. ^d Za tým je et quo ipsorum prečiarknuté. ^e Za tým je po prečiarknuté. ^f Za tým je al prečiarknuté. ^{g-g} Pisárom opravené z prefatum magnificum Georgium de Rozgon. ^h Za tým je sin prečiarknuté. ⁱ Za tým je prout videbitur expediri prečiarknuté. ^{j-j} Pisárom opravené zo sabbato proximo ante. ^k V texte chybné festum. ^l Pisárom opravené z Domini.

18.

[1447], (po 2. máji)

Prešporská kapitula oznamuje uhorským stavom, že na základe ich mandátu z 8. apríla 1447 (č. 17.) vyslala svojho človeka Mateja z Temešváru (Themeswar), v prítomnosti ktorého kráľovský človek Pavol Kolár (Kerekes) 2. mája zistil, že všetko sa udialo tak, ako je to v mandáte opísané (rescivit ut intra) a zažalovaných predvolal na súd s oznámením.

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Execucio facta secundo die festi beatorum Philippi et Iacobi, apostolorum; homo regius: Paulus Kerekes, capituli: Mathias de Themeswar, et rescivit ut intra; scriptum est inquisitione facta, evocati cum insinuacione sunt.

19.

1447, 19. december; Vacov

Uhorské stavy nariaďujú Prešporskej kapitule vyslať svojho človeka, aby v jeho prítomnosti jeden z kráľovských poverencov uviedol kastelána Prešporského hradu Valentína z Temesközu do vlastníctva 14 poddanských usadlostí v Dunajskej Stredě a tam vyberaného cla.

SNA, HmBk 6-5-21 (Monast. 697, DF 226100). Poškodený papier (22,3×19,5). Na dorze adresa: Honorabili capitulo ecclesie Psoniensis pro Valentino de Themeskez, castellano castris Psoniensis. Introductoria et statutoria.; kancelárska poznámka: Lecta.; uzatváracia pečať s clonou; poznámka o vybavení (pozri č. 20.).

Prelati, barones, nobiles et proceres regni Hungarie universi honorabili capitulo ecclesie Psoniensis salutem cum favore. Dicitur nobis in persona Valentini de Themeskez, castellani castris Psoniensis, quomodo ipse in dominium quarundam quatuor decim sessionum iobagonalium, integre scilicet regalis porcionis, in possessione Zerdahel vocata, in comitatu Psoniensi existente, \habitarum/, item tributii, in eadem possessione exigi soliti, ipsum titulo pignoris concernentis, legitime

vellet introire. Super quo honorabilitatem vestram presencium serie requirimus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Ladislaus Fekethe de Wyfalw, vel Nicolaus de Charlokwz, aut Blasius filius David de Hegh, sin Ladislaus, seu Stephanus, sive Nicolaus Kasas de Rethe, neve Mathias de Beel, aliis absentibus homo noster ad facies dicte possessionis Zerdahel consequenterque dictarum quatuor decim sessionum iobagonalium, in eadem habitatum, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo introducat prefatum Valentinum, castellanum, in dominium earundem quatuor decim sessionum iobagonalium statuatque easdem^a simulcum tributo, ibidem exigi solito, cunctisque aliis utilitatibus et pertinenciis earundem eidem premissis iure sibi incumbenti possidendas, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, evocet ipsos contra eundem Valentinum nostram in presenciam ad terminum competentem rationem contradiccionis eorum reddituros; et post hec ipsorum introduccionis et stacionis seriem cum contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui premissis stacioni intererunt, nominibus et termino assignato nobis suomodo rescribatis. Datum Wacie, feria tertia proxima ante festum beati Tho[me], apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo septi[mo].

^a *Za tým je ei prečiarknuté.*

20.

[1448], (po 31. januári)

Prešporská kapitula oznamuje uhorským stavov, že na základe ich mandátu z 19. dec. 1447 (č. 19.) vyslala kanonika Františka zo Senca, v prítomnosti ktorého kráľovský poverenec Blažej z Heďu (Hegy) v stredu pred Očistením P. Márie (31. jan.) uviedol kastelána Prešporského hradu Valentína z Temesközu (Themeskez) do vlastníctva 14 poddanských usadlostí v Dunajskej Strede (Zerdahel) a tamojšieho cla (tributum ibidem exigí solutum). Štatuovaniu nikto neprotirečil. Susedmi boli Ladislav Čierny (Fekethe), Demeter Pooscz z Tejedu (Thed), Sebastián z Éte (Ethy) a Ondrej Malý (Parvus) z tejže dediny.

Poznámka o vybavení na dorze mandátu: Facta est executio feria quarta ante festum Purificacionis Marie; homo regius: Blasius de Hegy, capituli: Franciscus de Sempcz, socius et concanonicus noster; vicini et commetanei: Ladislaus Fekethe, Demetrius Pooscz de Thed, Sebastianus de Ethy, Andreas Parvus de eadem Ethy; nullus contradixit.

Literatúra

A Középkori Magyarország Levéltári Forrásainak Adatbázisa (Collectio Diplomatica Hungarica). Dostupné online: <http://archives.hungaricana.hu/hu/charters>.

Házi, Jenő (2000): *Pozsony vármegye középkori földrajza*. Pozsony: Kalligram.

Nagy, Attila – Nagy, Iván – Novák, Veronika – Simon, Attila – Vajda, Barnabás (2012): *Dunaszerdahely*. Várostörténeti monográfia. Dunaszerdahely Város Önkormányzata, Csallóközi Barátok Társulása. Dunaszerdahely.